

Eläkeläisjärjestöjen jäsenet vapaaehtoistyön voimavarana

Tutkimusraportti

Kvantitatiivinen tutkimus

JAT2LU016

28.9.2014

Tekijä tai tekijät Riikka Lehikoinen	Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2012
Raportin nimi Kirjoita tähän työsi pääotsikko.	Sivu- ja liitesivumäärä 19 + 4
Opettajat tai ohjaajat Juhani Ylikerälä ja Aki Taanila	
<p>Kvantitatiivinen tutkimus –kurssin tehtävänä oli suunnitella ja toteuttaa kvantitatiivinen tutkimus. Tein tutkimuksen Hollolan ja Hämeenkosken yhteiselle vanhus- ja vammaisneuvostolle ja aiheena oli vapaaehtoistyö.</p>	
Asiasanat vapaaehtoistyö	

Sisällys

1	Tutkimuksen tausta.....	1
2	Tutkimusongelma.....	2
3	Aineiston keruu- ja analyysimenetelmät.....	2
4	Tulokset ja niiden merkitys	3
4.1	Vapaaehtoistyön merkitys	3
4.2	Mukana vapaaehtoistyössä	5
4.3	Mikä motivoi vapaaehtoistyössä.....	6
4.4	Haluaisitko olla mukana vapaaehtoistyössä	7
4.5	Mikä tulisi olla toisin, jotta voisi olla mukana vapaaehtoistyössä.....	8
4.6	Vapaaehtoistyön koordinointi	9
4.7	Vapaaehtoistyön kohderyhmät.....	10
4.8	Kiinnostavat vapaaehtoistyön muodot.....	11
4.9	Kuinka usein mukana vapaaehtoistyössä	12
4.10	Vapaaehtoistyön koulutus	13
4.11	Vapaaehtoistyön mahdollisuuksista tiedottaminen.....	15
5	Johtopäätökset.....	16
6	Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti	17
	Lähteet.....	19

1 Tutkimuksen tausta

Vanhusten liikuntakyvyn heikkeneminen vaikeuttaa elämistä ja voi pahimmillaan aiheuttaa sen, ettei vanhus pääse pois kodistaan. Professori Taina Rantanen on tutkinut ulkoliikunnan merkitystä vanhusten hyvinvoinnissa ja ulkoiluttajina ovat toimineet vapaaehtoistyöntekijät. Taina Rantanen oli Lahden historiapäivillä esittelemässä vielä kesken olevaa VAU-projektiaan. VAU-projekti ja sen myönteiset tulokset innoittivat tähän tutkimukseen. (Gerontologian tutkimuskeskus, 2014.)

Vapaaehtoistyö on ajankohtainen aihe ja vapaaehtoistyöllä täydennetään yhteiskuntamme palveluita. Kuntien ollessa taloudellisissa vaikeuksissa vapaaehtoistyön järjestöiltä odotetaan entistä enemmän osallistumista esimerkiksi vanhusten virkistys- ja ulkoilutoiminnan järjestämiseen. Eläkeläiset ovat aktiivisimpia vapaaehtoistyössä ja järjestötoiminnan kantava voima. (Etelä-Suomen Sanomat 17.2.2014)

Idea vapaaehtoistyön tutkimushankkeesta tuli Hollolan ja Hämeenkosken vanhus- ja vammaisneuvoston jäseniltä. Tutkimushanke esiteltiin Hollolan ja Hämeenkosken yhteiselle vanhus- ja vammaisneuvostolle 4.3.2014. Samassa kokouksessa tehtiin myös päätös aloittaa vapaaehtoistyön tutkimushanke, joka kohdennettiin Hollolan ja Hämeenkosken eläkeläisjärjestöille.

Tutkimuslomakkeen kysymykset laadittiin yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenten kanssa. Muita lähdeaineistoja kyselyn laatimiseen olivat Eetu ry – huomisen kynnyksellä, Hyvärisen ja Lähteen opinnäytetyö Vanhusten hyvinvoinnin edistäminen vapaaehtoistoiminnan ja kotihoidon yhteistyönä, Rautiaisen opinnäytetyö Eläkeläisten käsityksiä seurakunnan vapaaehtoistyöstä ja Ahokkaan opinnäytetyö Vapaaehtoistyön merkitys Kustaankartanon vanhankodin henkilökunnan näkökulmasta. Opinnäytetyöt ovat löydettävissä Theseus -järjestelmästä.

2 Tutkimusongelma

Tutkimukseni kartoitti vanhus- ja vammaisneuvostoon osallistuvien kuuden eläkeläisjärjestön jäsenten suhdetta vapaaehtoistyöhön. Kuinka kiinnostuneita jäsenet ovat vapaaehtoistyöstä ja millaisia edellytyksiä heillä on osallistua vapaaehtoistyöhön, erityisesti vanhusten ulkoilutukseen ja virkistystoimintaan. Tutkimusongelmana oli: Millä edellytyksillä lähtisit vapaaehtoistyöhön? Alakohtana on: mikä estää tai rajoittaa lähtemistäsi vapaaehtoistyöhön?

3 Aineiston keruu- ja analyysimenetelmät

Tutkimuksen perusjoukon (Heikkilä 2008, 33) muodostavat Hollolan ja Hämeenkosken eläkeläisjärjestön jäsenet, joita on yhteensä noin 500:

- Eläkeliiton Hollolan yhdistys ry
- Hollolan Eläkkeensaajat ry
- Hollolan Kansalliset Seniorit ry
- Salpakankaan eläkeläiset ry
- Eläkeliiton Hämeenkosken yhdistys
- Hämeenkosken eläkkeensaajat ry.

Kysely päätettiin toteuttaa paperisena kyselytutkimuksena, koska kaikilla jäsenillä ei ollut mahdollisuutta vastata sähköpostikyselyyn. Kysely toteutettiin toukokuun 2014 aikana. Kyselyn toteuttivat käytännössä eläkeläisjärjestöjen sihteerit, jotka tulostivat kyselylomakkeet ja jakoivat ne täytettäväksi halukkaille eläkeläisjärjestön kokouksessa. Jokaisessa tilaisuudessa luettiin tutkimuksen tekijän saatesanat (liite 1).

Kyselylomakkeessa (liite 2) käytettiin sekä suljettuja kysymyksiä että sekamuotoisia kysymyksiä. Sekamuotoisiin kysymyksiin laitettiin mukaan vaihtoehto muu, mikä, joka helpotti kysymyksiin vastaamista (Heikkilä 2008, 50.) Kyselyssä käytettiin myös avoimia kysymyksiä, jolloin vastaajat pystyivät muotoilemaan vastauksensa omin sanoin.

4 Tulokset ja niiden merkitys

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 88 eläkeläisjärjestön jäsentä. Vastaaajista 69 (78 %) oli naisia ja 19 (22 %) miehiä. Vastaaajien keski-ikä oli 72 vuotta.

Taulukko 1 nähdään vastaajien määrä eläkeläisjärjestöittäin. Eniten vastauksia kyselyyn saatiin Hollolan Eläkkeensaajat ry:stä.

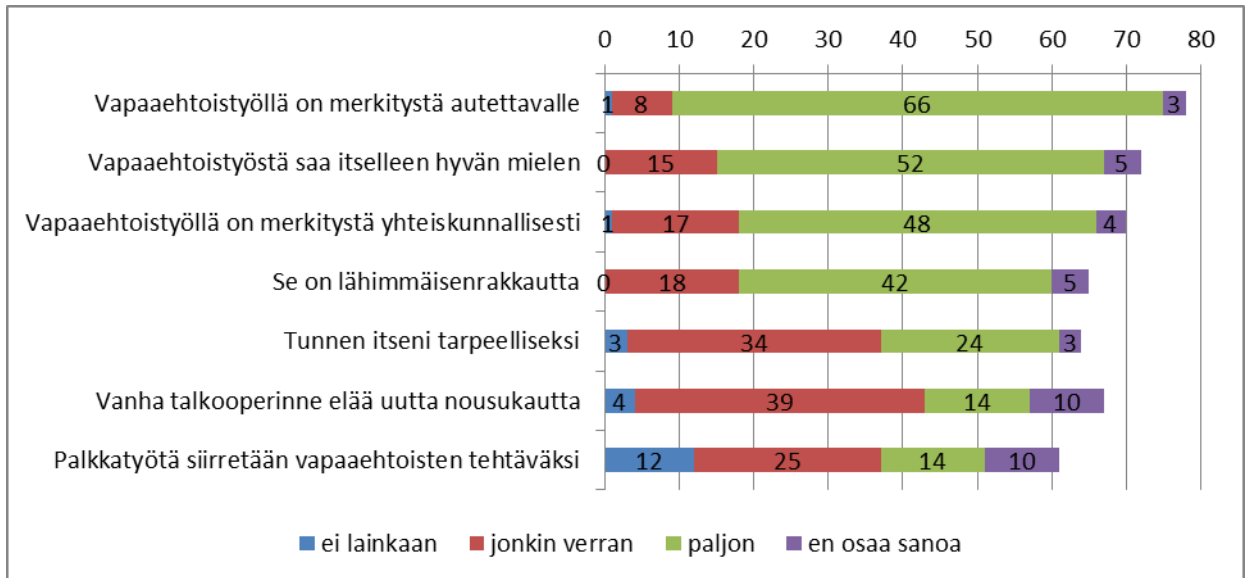
Taulukko 1. Vastaaajien määrä eläkeläisjärjestöittäin

Mihin ryhmään kuulut	Prosenttia
Eläkeliiton Hollolan yhdistys ry	10,2 %
Hollolan Eläkkeensaajat ry	36,4 %
Hollolan Kansalliset Seniorit ry	31,8 %
Salpakankaan Eläkeläiset ry	11,4 %
Eläkeliiton Hämeenkosken yhdistys	2,3 %
Hämeenkosken Eläkkeensaajat ry	8 %

Vastaaajien osuus oli noin 18 prosenttia kyselyyn osallistuneiden eläkeläisjärjestöjen jäsenistä.

4.1 Vapaaehtoistyön merkitys

Kyselylomakkeen alussa tiedusteltiin vastaajien mielipidettä kysymykseen mitä ajattelet vapaaehtoistyöstä. Tärkeimmäksi asiaksi vastauksissa nousi esille, että vapaaehtoistyöllä on merkitystä autettavalle. 94,9 prosenttia vastaajista ilmoitti, että vapaaehtoistyöllä on jonkin verran tai paljon merkitystä autettavalle. Muita tärkeiksi nousseita vapaaehtoistyöhön liittyviä ajatuksia olivat, että vapaaehtoistyöllä saa itselleen hyvän mielen ja vapaaehtoistyöllä on merkitystä yhteiskunnallisesti. Kysymyksen eri kohtiin saatiin vastauksia 61-78 kappaletta. Kaikki vastaajat eivät siis vastanneet kysymyksen jokaiseen kohtaan. Täystä syystä kuviossa esitetään frekvenssijakauma, eikä prosenttijakaumaa.

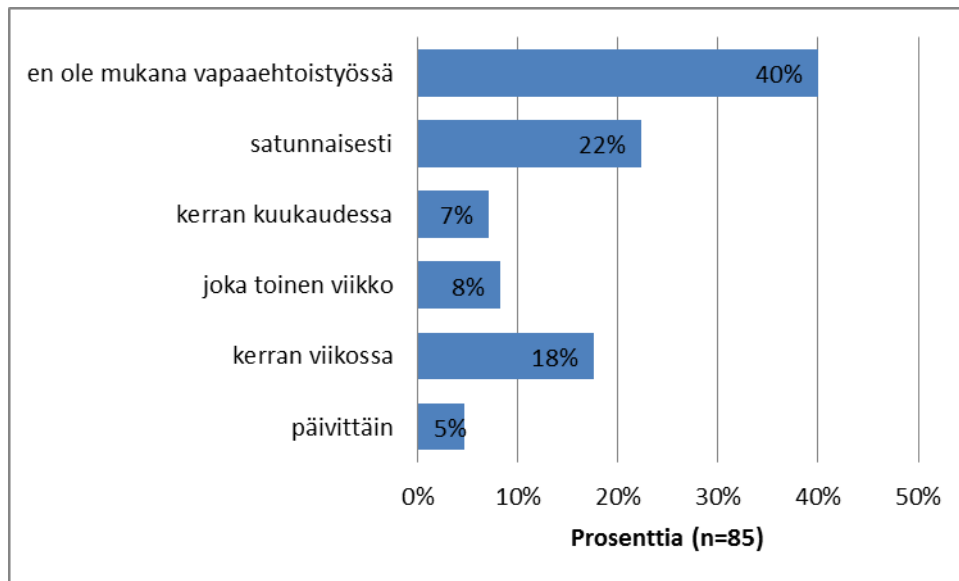
Kuvio 1. Mitä ajattelet vapaaehtoistyöstä?

Kyselylomakkeen kohdassa muu, mikä saatiin muutama vastaus. Esille tuotiin esimerkiksi, että vapaaehtoistyö, yhdessä tekeminen, lisää erilaisten ryhmien yhteishenkeä.

Vastauksista voi päätellä, että vapaaehtoistyöllä on merkitystä niin tekijälle itselleen kuin vapaaehtoistyön kohteena olevalle henkilölle. Vapaaehtoistyön kautta voi pitää huolta lähimmäisistä ja heidän mielenvirkeydestä. Samalla saa sosiaalisia kontakteja, jotka pitävät mielen virkeänä. Vapaaehtoistyö koetaan myös yhteiskunnallisesti merkittävänä toimintana.

4.2 Mukana vapaaehtoistyössä

Kyselyn kysymykset numero viisi ja kuusi käsittelivät vapaaehtoistyössä mukana olemista tällä hetkellä. Vastaajista 38 prosenttia on mukana vapaaehtoistyössä säännöllisesti päivittäin, viikoittain tai kuukausittain. Vastaajista 40 prosenttia ei ole mukana vapaaehtoistyössä tällä hetkellä. Vapaaehtoistyössä mukana olevista 22 prosenttia on mukana satunnaisesti.

Kuvio 2. Oletko tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä?

Kuudennessa kysymyksessä tiedusteltiin, jos vastaaja on mukana vapaaehtoistyössä, niin mitä vapaaehtoistyötä hän tekee. Vastauksia saatiin 37 kappaletta. Vapaaehtoistyön muotoina esille nousivat kirkon vapaaehtoistyön tehtävät, kuten missiokaupan toiminta ja kaiken kansan kammari. Moni vastaajista osallistuu erilaisten järjestöjen toimintaan ja ovat sitä kautta esimerkiksi järjestämässä tapahtumia ja kahvitusta. Toiseksi merkittäväksi vapaaehtoistyön muodoksi nousi omien läheisten ja heidän asioiden hoitaminen, esimerkiksi lastenlasten hoito. Kolmantena asiana mainittiin vanhusten ulkoilutus ja lukupiirit palvelutalossa.

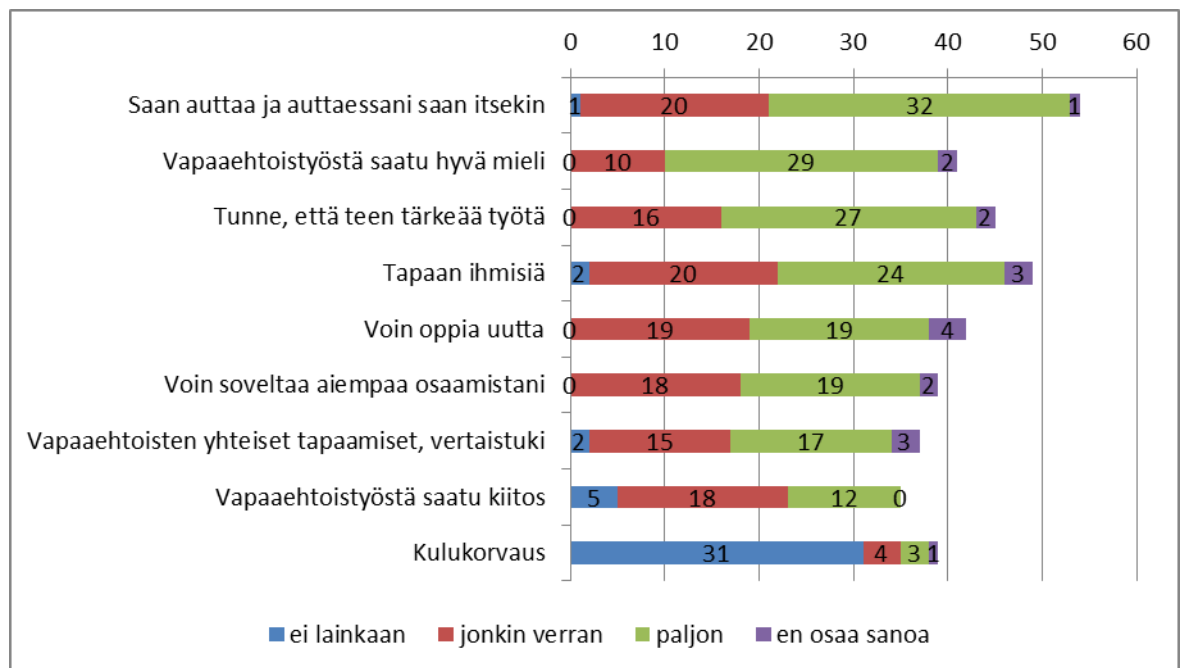
Seurakunnan vapaaehtoistyömuodoissa tehtävä vapaaehtoistyö nousi merkittävään rooliin avoimissa vastauksissa. Seurakunta tarjoaakin monia eri vapaaehtoistyön toimintamuotoja. Vapaaehtoistyötä on mahdollista tehdä monien järjestöjen kautta ja suoraan palvelutalojen kautta yhteistyönä. Niistä ehkä kuitenkin tiedotetaan vähemmän tai tiedotus tapahtuu vain suoraan järjestöjen jäsenille. Tässä olisi mahdollisuus laajentaa vapaaehtoistyöhön osallistuvien määrää, jos tiedotus olisi avoimempaa.

4.3 Mikä motivoi vapaaehtoistyössä

60 prosenttia kyselyyn vastanneista on tavalla tai toisella mukana vapaaehtoistyössä. Seitsemännessä kysymyksessä kysyttiin, että mikä motivoi vapaaehtoistyössä.

52 prosenttia vastaajista sanoi, että auttaminen motivoi jonkin verran tai paljon. Toiseksi tärkein motivoiva tekijä oli vapaaehtoistyöstä saatu hyvä mieli. Kulukorvaus oli motivoivana tekijänä kaikista vähäisin, koska 79,5 prosenttia vastaajista sanoi, ettei kulukorvaus motivoi lainkaan.

Kysymyksen eri kohtiin saatiin vastauksia 35-54 kappaletta. Kaikki vastaajat eivät siis vastanneet kysymyksen jokaiseen kohtaan. Täystä syystä kuviossa esitetään frekvenssijakauma, eikä prosenttijakaumaa.

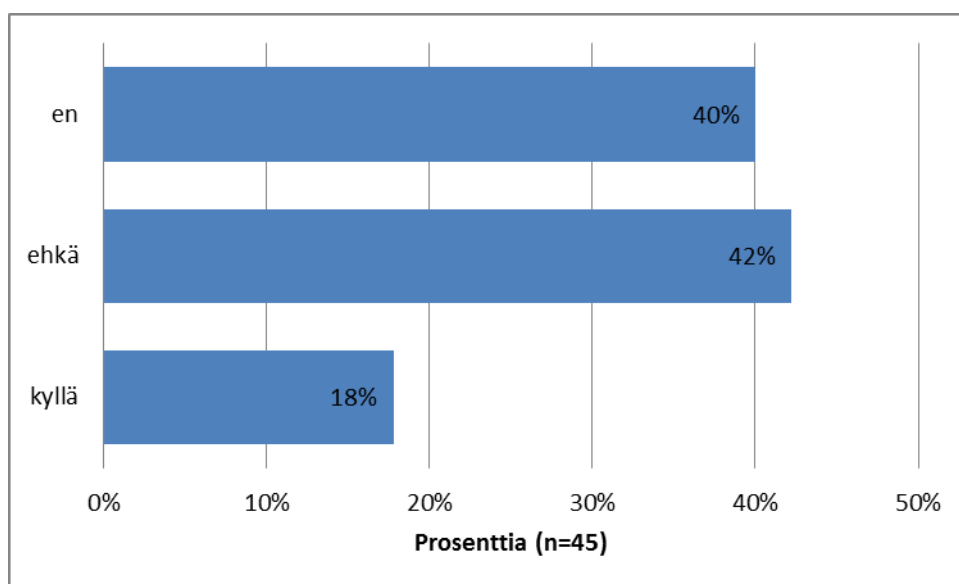
Kuvio 3. Mikä motivoi sinua vapaaehtoistyössä?

Vapaaehtoistyössä selvästi motivoivat samat tekijät kuin mitä vastaajat pitivät kolmannessa kysymyksessä vapaaehtoistyön merkityksenä. Vapaaehtoistyön kautta tekijä saa itselleen hyvän mielen ja tuntee, että voi auttaa ja se auttamistyö koetaan tärkeäksi. Toisten ihmisten tapaaminen nousee myös merkittäväksi motivoivaksi tekijäksi. Vapaaehtoistyö on voimavara monesta näkökulmasta katsottuna.

4.4 Haluaisitko olla mukana vapaaehtoistyössä

Kahdeksannessa kysymyksessä kysyttiin, jos vastaaja ei ole tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä niin haluaisiko hän olla mukana vapaaehtoistyössä.

Vastaajista 18 prosenttia ilmoitti, että haluaisi olla mukana vapaaehtoistyössä, vaikka juuri tällä hetkellä ei olekaan ollut mukana. Vastaajista 42 prosenttia vastasi, että voisivat ehkä olla mukana vapaaehtoistyössä. Selkeän kielteisen kannan vapaaehtoistyötä kohtaan ilmoitti 40 prosenttia vastaajista eli heitä vapaaehtoistyö ei kiinnostanut tai se ei ole muusta syystä mahdollista tällä hetkellä. Kuvio 4 nähdään vastausten prosentiosuudet, kuinka moni haluaisi olla mukana vapaaehtoistyössä, vaikka tällä hetkellä ei olekaan mukana.

Kuvio 4. Jos et ole mukana vapaaehtoistyössä, haluaisitko olla mukana vapaaehtoistyössä?

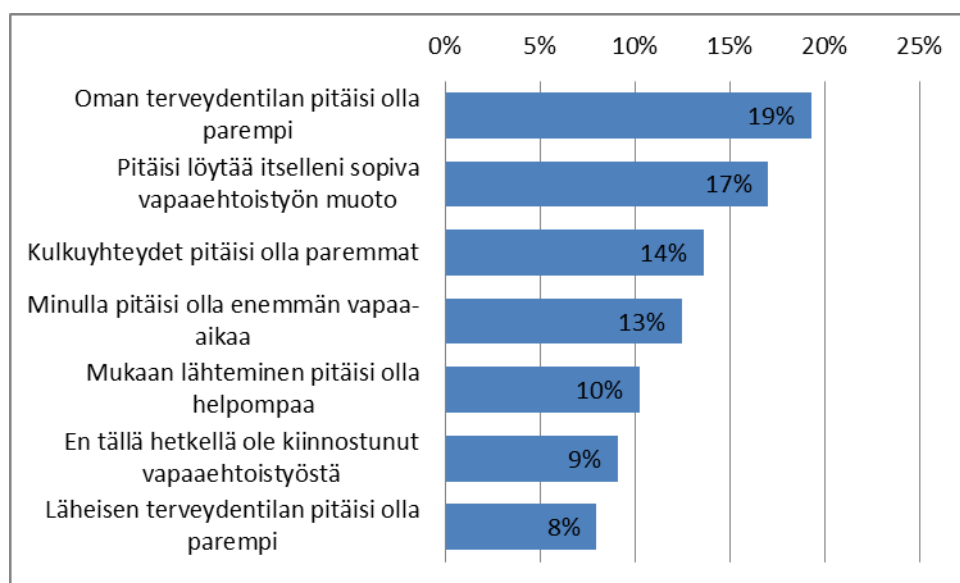
Ristiintaulukoimalla kyselytutkimuksen vastauksia saatiin lisätietoa niistä vastaajista, jotka eivät ole tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä. Kysymyksessä numero viisi kysyttiin, onko vastaaja tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä. 34 vastaajaa ilmoitti, etteivät he ole tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä. Heistä neljä haluaisi olla mukana ja 16 haluaisi ehkä olla mukana vapaaehtoistyössä. 11 vastaajista, jotka eivät ole mukana vapaaehtoistyössä, ei myöskään haluaisi jatkossa olla mukana.

Vastausten perusteella voidaan päätellä, että vastaajien joukossa olisi potentiaalisia vapaaehtoistyöhön osallistujia. Heidän vain tulisi löytää sopiva vapaaehtoistyön muoto itselleen.

4.5 Mikä tulisi olla toisin, jotta voisi olla mukana vapaaehtoistyössä

Yhdeksännessä kysymyksessä kysyttiin, että mikä tulisi olla toisin, jotta voisit lähteä vapaaehtoistyöhön. Vastaja sai valita useamman vaihtoehdon.

Suurin osa mainitsi vapaaehtoistyöhön lähtemisen esteeksi oman tai läheisen terveydentilan. Toisena asiana mainittiin, että pitäisi löytää itselle sopiva vapaaehtoistyön muoto. Kolmanneksi merkittäväksi esteeksi nousivat kulkuyhteydet eli kulkuyhteyksien pitäisi olla paremmat, jotta voisi olla mukana vapaaehtoistyössä. Kuvio 5 nähdään prosenttiosuudet vastaukset, missä asioissa tulisi jotain olla toisin, että vastaajat voisivat osallistua vapaaehtoistyöhön. Vastauksia tuli kaikkiaan 88 kappaletta tähän kysymykseen.

Kuvio 5. Mikä tulisi olla toisin, jotta voisit lähteä vapaaehtoistyöhön? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Avoimissa vastauksissa esille nousi, että oma terveydentila ja korkea ikä ovat esteenä vapaaehtoistyölle ja se, että kotona on hoidettavia lähimmäisiä.

Kysymyksessä kahdeksan kartoitettiin niitä vastaajia, jotka haluaisivat olla mukana vapaaehtoistyössä. Näiden vastaajien vastauksia ristiintaulukoimalla saatiin selville, mikä heillä tulisi olla toisin, jotta he voisivat osallistua vapaaehtoistyöhön. Vastaajat ilmoitti-

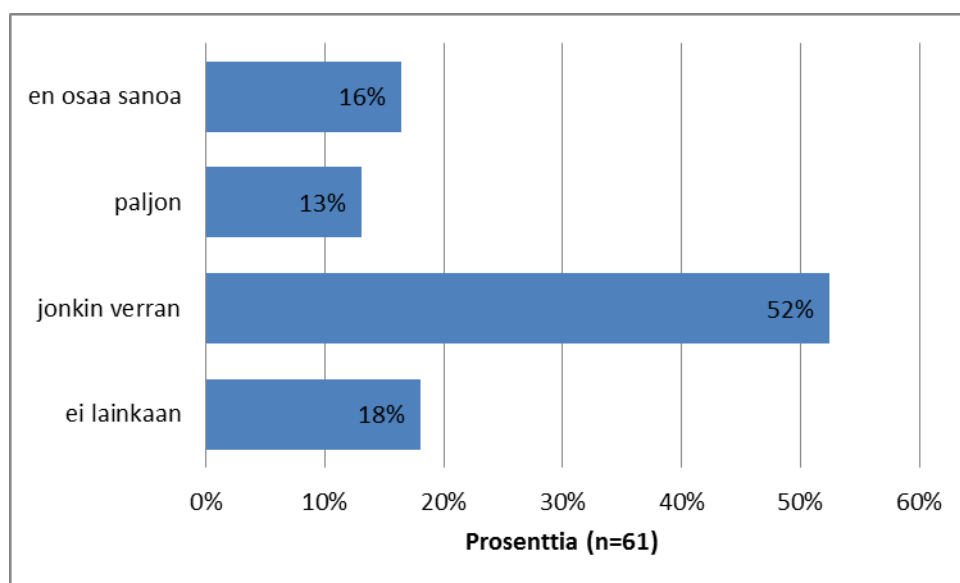
vat, että he lähtisivät vapaaehtoistyöhön, jos itselle löytyisi sopiva vapaaehtoistyön muoto ja mukaan lähtemisen tulisi olla helppoa.

Miten vapaaehtoistyöstä kiinnostuneita voitaisiin auttaa löytämään sopiva työmuoto? Miten vapaaehtoistyöhön lähtemisen kynnystä voitaisiin madaltaa? Miten saataisiin järjestettyä esimerkiksi kimpakkyytejä? Nämä kysymykset heräävät ja niiden pohtiminen on tärkeää. Sitä kautta vapaaehtoistyöhön voitaisiin saada lisää osallistujia ja myös tyytyväisiä ihmisiä, jotka saavat olla mukana toimimassa yhdessä.

4.6 Vapaaehtoistyön koordinointi

Kymmenennessä kysymyksessä kysyttiin, jos joku henkilö/taho koordinoisi vapaaehtoistyötä, lisäisikö se mahdollisuuttasi osallistua vapaaehtoistyöhön?

Kaikista vastaajista 66 prosenttia vastasi, että jonkun henkilön tai tahon koordinoima vapaaehtoistyö lisäisi mahdollisuutta osallistua jonkin verran tai paljon. Kuvio 6 näkyvät vastausten lukumäärät, kuinka paljon koordinointi vaikuttaisi vapaaehtoistyöhön osallistumiseen.

Kuvio 6. Jos joku henkilö/taho koordinoisi vapaaehtoistyötä, lisäisikö se mahdollisuuttasi osallistua vapaaehtoistyöhön?

Ristiintaulukoimalla saatiin lisää tietoa potentiaalisista vapaaehtoistyöhön osallistujista. Kysymykseen kahdeksan 16 vastaajaa vastasi, että he haluaisivat ehkä olla mukana va-

vapaaehtoistyössä. Näistä vastaajista 88 prosenttia sanoi, että vapaaehtoistyön koordinointi lisäisi heidän mahdollisuuttaan osallistua vapaaehtoistyöhön.

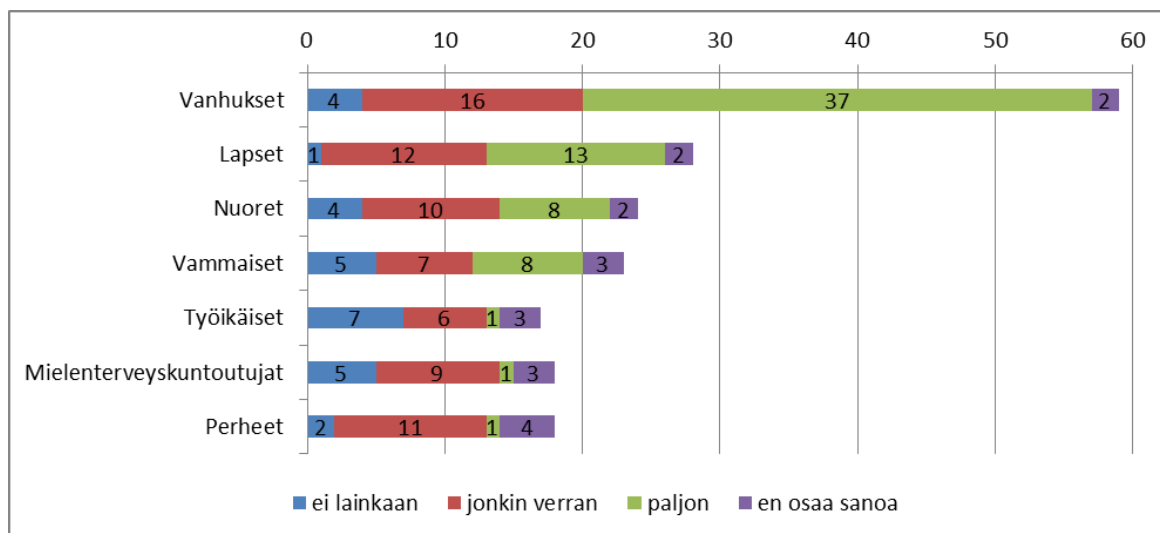
Vastauksista voidaan tehdä johtopäätös, että vapaaehtoistyön keskitetyllä koordinoinnilla saataisiin lisää osallistujia vapaaehtoistoimintaan. Halukkaille tulisi löytää sopiva vapaaehtoistyömuoto, että mukaan lähtemisen kynnyksestä saataisiin madallettua.

4.7 Vapaaehtoistyön kohderyhmät

Seuraavaksi kysyttiin, mitkä vapaaehtoistyön kohderyhmät kiinnostavat vastaajaa.

Kiinnostavimmaksi vapaaehtoistyön kohderyhmäksi nousivat vanhuksat. Vastaajista 90 prosenttia kertoi, että vapaaehtoistyön kohderyhmänä vanhuksat kiinnostaisivat jonkin verran tai paljon. Toiseksi kiinnostavin vapaaehtoistyön kohderyhmä oli lapset.

Kuvio 7 nähdään vastausten jakaumat. Kysymyksen eri kohtiin saatiin eri määrä vastauksia, joten vastaukset ilmoitetaan lukumäärinä. n = 17-59.

Kuvio 7. Mitkä vapaaehtoistyön kohderyhmät kiinnostavat sinua?

4.8 Kiinnostavat vapaaehtoistyön muodot

Kysymyksessä 12 kysyttiin, että mitkä vapaaehtoistyön muodot kiinnostavat vastaajaa. Selkeästi eniten vastauksia paljon kiinnostaviin työmuotoihin tuli kohtiin ”lukea ääneen lehtiä ja kirjoja” ja ”järjestää ulkoilutusta”.

Vastaajia kiinnostaa myös jonkin verran tai paljon avustaa lääkärikäynneillä/apteekissa/kaupassa tai järjestää jumppatuokioita. Kaikkia vapaaehtoistoiminnan työmuotoja kohtaan löytyi kiinnostusta ja yhtään sellaista työmuotoa ei löytynyt, joka ei olisi kiinnostanut ketään. Taulukko 2 näkyvät vapaaehtoistyömuotojen kiinnostavuus vastausten lukumäärinä suuruusjärjestyksessä (kiinnostaa paljon).

Taulukko 2. Mitkä vapaaehtoistyön muodot kiinnostavat sinua?

	ei lainkaan	jonkin verran	paljon	en osaa sanoa
Lukea ääneen lehtiä tai kirjoja	8	12	17	1
Järjestää ulkoilutusta	3	21	14	0
Avustaa esimerkiksi lääkärikäynneillä/apteekissa/kaupassa	2	23	10	1
Järjestää jumppatuokioita, esim. tuolijumppaa	7	14	10	2
Olla mukana järjestämässä tapahtumaa tai juhlaa	7	11	9	0
Järjestää keskustelutuokioita	5	14	8	1
Olla retki- tai leiriavustajana	9	12	8	1
Olla mukana kahvilatoiminnassa	13	11	7	2
Järjestää kerhotoimintaa	10	10	7	1
Järjestää hartaus- ja lauluhetkiä	13	7	5	1
Olla mukana Ystävötoiminnassa / Lähimmäispalvelussa	6	15	4	3
Olla mukana varamummo / ja -pappatoiminnassa	7	12	4	4
Toimia valtakunnallisissa lipaskeräyksissä	12	7	4	4
Leipoa tai laittaa ruokaa tilaisuutta / myyntiä varten	15	9	3	2

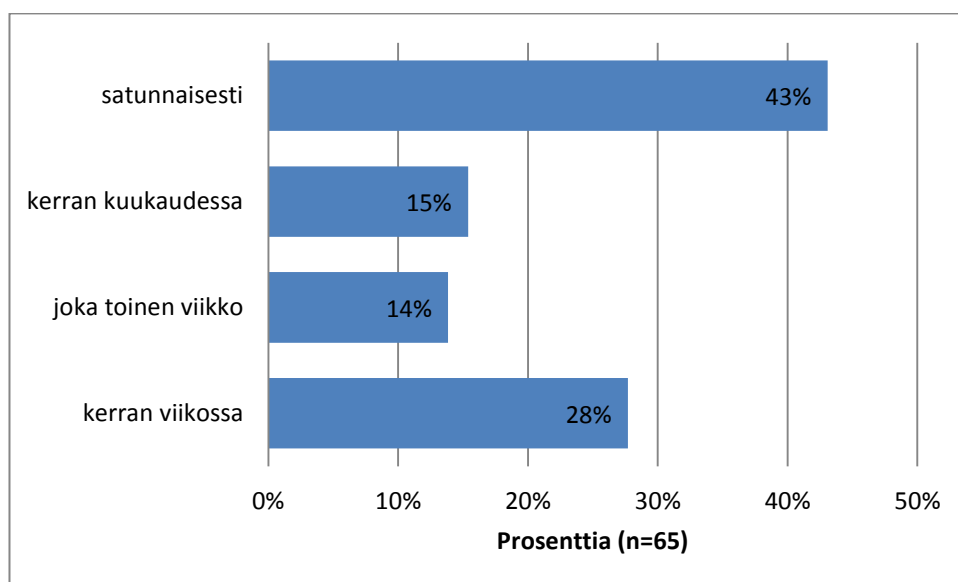
Ristiintaulukoinnilla selvisi, että niitä vastaajia jotka eivät vielä ole mukana vapaaehtoistyössä, kiinnostaisi eniten järjestää ulkoilutusta, lukea ääneen lehtiä ja kirjoja sekä olla mukana varamummo / ja -pappatoiminnassa.

Vapaaehtoistyöntekijöiden ja eri työmuotojen järjestäjien tulisi löytää toisensa ja linkittää, jotta halukkaat saisivat apua ja halukkaat auttajat löytäisivät sopivan työmuodon.

4.9 Kuinka usein mukana vapaaehtoistyössä

Kysymyksellä 13 kartoitettiin kuinka usein vastaajat voisivat olla mukana vapaaehtoistyössä.

Vastaajista suurin osa eli 43 prosenttia olisi valmis olemaan vapaaehtoistyössä mukana satunnaisesti. Toiseksi suurin osa vastaajista eli 28 prosenttia olisi valmis olemaan mukana vapaaehtoistyössä kerran viikossa. Vastausten prosenttiosuudet näkyvät Kuvio 8.

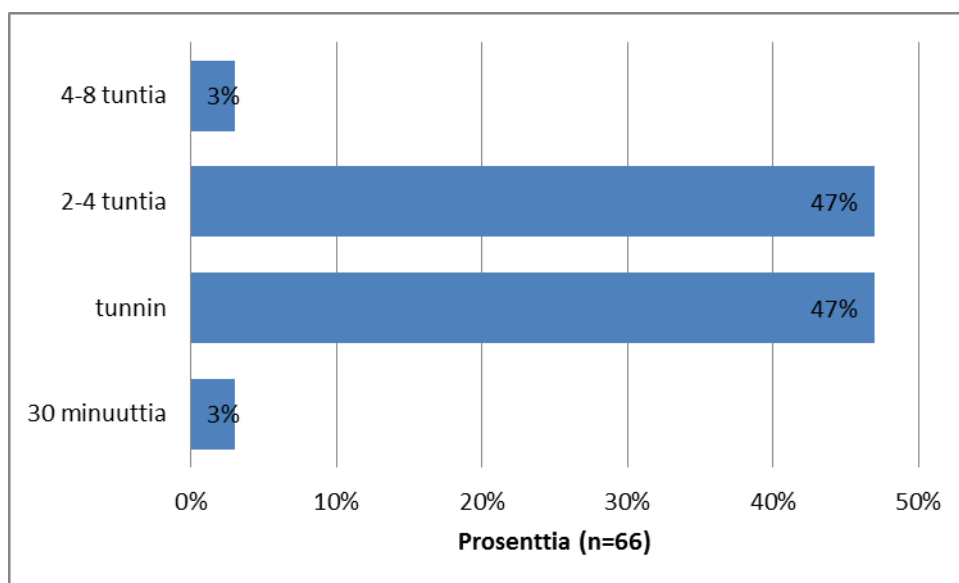

Kuvio 8. Kuinka usein olisit valmis olemaan mukana vapaaehtoistyössä?

Ristiintaulukoimalla voidaan tutkia myös niiden vastaajien vastauksia, jotka eivät ole tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä, mutta haluaisivat olla. Aikaisemmin 16 vastaajaa ilmoitti, etteivät ole tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä, mutta voisivat ehkä olla mukana. Näistä kuudestatoista vastaajasta 75 prosenttia olisi valmis olemaan mukana vapaaehtoistyössä satunnaisesti.

Vastauksista voidaan tehdä johtopäätös, että moni vastaajista haluaisi olla mukana vapaaehtoistyössä satunnaisesti. Eri vapaaehtoistyön muotojen koordinointi on helpompaa, jos osallistujat voivat olla mukana toiminnassa säännöllisesti. Toisaalta, vapaaehtoistyöntekijöitä voisi olla enemmän, jos he voisivat osallistua mukaan satunnaisesti.

Kysymyksellä 14 kartoitettiin, kuinka pitkän ajan kerrallaan vastaajat voisivat olla mukana vapaaehtoistyössä. Vastaajat olisivat mieluiten vapaaehtoistyössä mukana kerrallaan tunnin tai 2-4 tuntia. Vastausten lukumääräiset jakaumat näkyvät Kuvio 9.

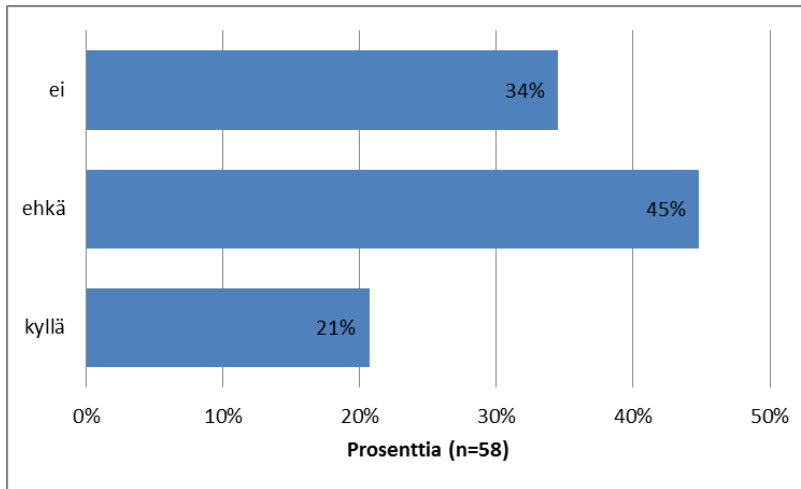
Kuvio 9. Kuinka kauan ajallisesti olisit valmis olemaan mukana vapaaehtoistyössä?

Vastauksista voi päätellä, että tunnista neljään tuntia kestävä vapaaehtoistyön tehtävät ovat kestollisesti mieluisimmat. Vain yksittäiset henkilöt haluaisivat tehdä tätä pidempiä tai lyhyempiä tehtäviä.

4.10 Vapaaehtoistyön koulutus

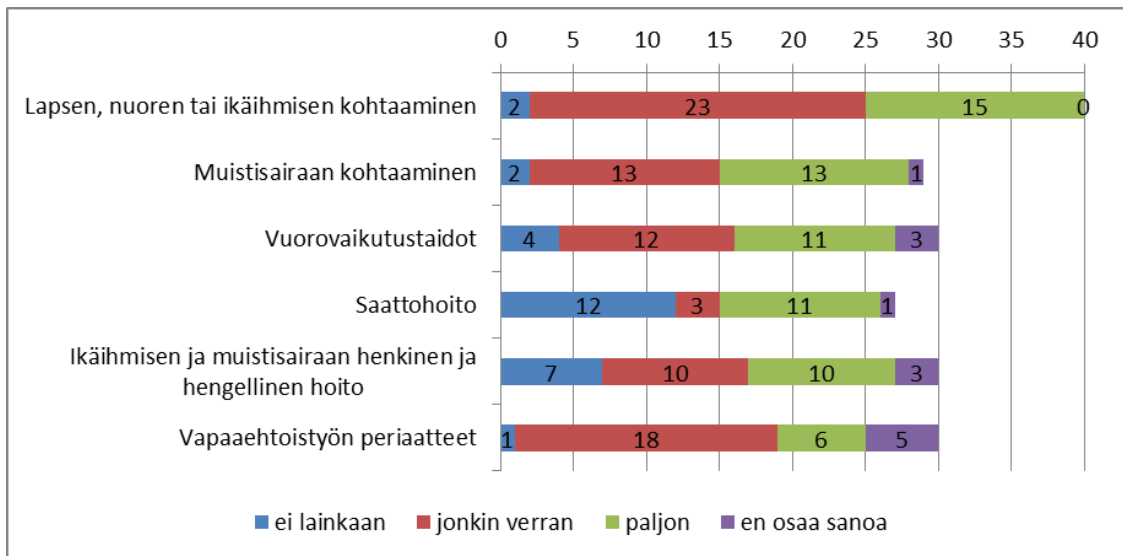
Kysymyksellä 15 kartoitettiin vastaajien kiinnostusta vapaaehtoistyön koulutusta kohtaan ja kysymyksellä 16 tiedusteltiin kiinnostavia koulutusaiheita.

Vastaajista 21 prosenttia vastasi suoraan, että haluaisi vapaaehtoistyön koulutusta. 45 prosenttia vastaajista vastasi, että ehkä haluaisivat koulutusta. Kuvio 10 näkyvät vastausten määrien prosenttiosuudet.

Kuvio 10. Haluaisitko vapaaehtoistyön koulutusta?

Vapaaehtoistyön koulutusaiheista vastaajia kiinnostivat paljon lapsen, nuoren tai ikäihmisen kohtaaminen ja muistisairaahan kohtaaminen. Lapsen nuoren tai ikäihmisen kohtaaminen kiinnosti jonkin verran 23 vastaajaa. Toinen jonkin verran kiinnostanut aihe oli vapaaehtoistyön periaatteet. Vastauksien määrät lukumäärinä näkyvät Kuvio 11. Kysymyksiin vastattiin eri määrät, joten n = 27-40.

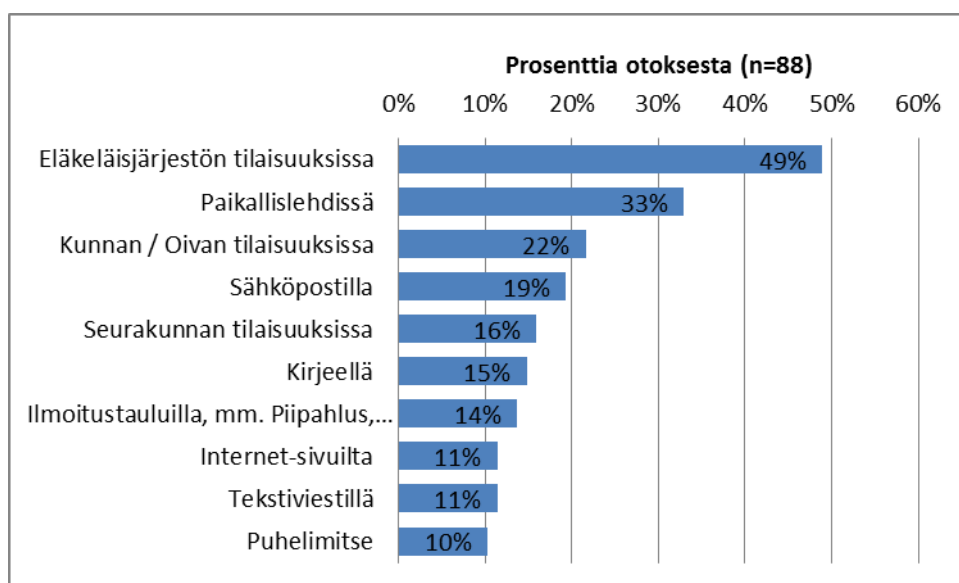
Kuvio 11. Mitkä vapaaehtoistyön koulutusaiheet kiinnostavat sinua?

Vapaaehtoistyöhön aikoville tai jo mukana oleville olisi tärkeää järjestää kiinnostavia koulutuksia. Koulutukset varmasti osaltaan madaltaisivat osallistumista vapaaehtoistyöhön.

4.11 Vapaaehtoistyön mahdollisuuksista tiedottaminen

Viimeisessä varsinaisessa tutkimuskysymyksessä tiedusteltiin, mitä kautta vastaajat halusivat saada tietoa vapaaehtoistyön mahdollisuuksista.

Vapaaehtoistyön mahdollisuuksista haluttaisiin selvästi eniten saada tietoa eläkeläisjärjestöjen tilaisuuksissa. Lähes puolet (49 %) vastaajista mainitsi eläkeläisjärjestöjen tilaisuudet ainakin yhdeksi tiedotuskanavaksi. Toiseksi selkeäksi tiedotuskanavaksi nousi paikallislehdessä ilmoittaminen. Kuvio 12 näkyvät eri tiedotuskanavien kiinnostavuudet prosenttiosuussittain vastauksista.

Kuvio 12. Mitä kautta vapaaehtoistyön mahdollisuuksista tulisi tiedottaa? Voit valita useita vaihtoehtoja.

Vapaaehtoistyöstä toivottiin tiedottamista eläkeläisjärjestöjen tilaisuuksissa. Eläkeläisjärjestöjen tilaisuudet olisivatkin erittäin hyvä paikka tiedottaa vapaaehtoistyön muodoista ja mahdollisuuksista. Silloin potentiaaliset vapaaehtoistyöntekijät olisivat kuulolla. Tilaisuudessa voisi myös kertoa yksityiskohtaisemmin eri tehtävistä ja mahdollisuuksista kuin mitä esimerkiksi lehtien ilmoituksiin yleensä kirjoitetaan.

5 Johtopäätökset

Kyselystä voidaan kokonaisuudessaan päätellä, että vapaaehtoistyö kiinnostaa eläkeläisjärjestöjen jäseniä he ovat aika aktiivisesti mukana eri vapaaehtoistyön muodoissa. Läheisyyden auttaminen koetaan tärkeäksi ja auttaessaan saa hyvää myös itselleen.

Eläkeläisjärjestöjen jäsenissä on myös potentiaalia eli niitä henkilöitä, jotka eivät vielä ole mukana vapaaehtoistyössä, mutta haluaisivat olla. Tässä olisi mahdollisuus eri järjestöille ja seurakunnalle käydä kertomassa omista vapaaehtoistyön muodoista. Samalla voisi henkilökohtaisesti etsiä sopivaa työmuotoa niille henkilöille, jotka eivät ole sitä vielä löytäneet.

Tällä hetkellä 32 prosenttia vastaajista tekee säännöllistä vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoistyötä ei tee lainkaan 40 prosenttia vastaajista. Näistä 64 prosenttia kuitenkin haluaisi olla mukana vapaaehtoistyössä (vastauksina kyllä tai ehkä). Tässä piilee merkittävä potentiaali. Jos nämä halukkaat saataisiin tekemään säännöllistä vapaaehtoistyötä, vapaaehtoistyöntekijöiden määrä nousisi 62 prosenttia!

Vapaaehtoistyö tarvitsisi lisää koordinoitua. Yksittäiset henkilöt haluaisivat olla mukana vapaaehtoistyössä satunnaisesti, mutta eivät sitoutua säännölliseen toimintaan. Tällä hetkellä monissa vapaaehtoistyön toimintamuodoissa toivotaan mahdollisuutta olla mukana säännöllisesti. Uskon, että tämä rajoittaa osallistumista.

Vapaaehtoistyön koulutus olisi myös tärkeää. Koulutuksella voitaisiin antaa eväitä lasten, nuorten ja vanhusten kohtaamiseen. Se helpottaisi eri tilanteisiin menemistä ja varmasti madaltaisi kynnystä osallistua vapaaehtoistyöhön.

Vanhus- ja vammaisneuvoston puheenjohtajan slogania lainaten, ikäihmiset ovat yhteiskunnan voimavara. Tätä voimavaraa kannattaa hyödyntää vapaaehtoistyössä.

6 Tutkimuksen reliabiliteetti ja validiteetti

Reliabiliteetti tarkoittaa tulosten tarkkuutta, luotettavuutta. Tutkimuksessa voi tapahtua virheitä tutkimuksen eri vaiheissa ja siksi tutkijan tulee olla huolellinen ja myös kriittinen tutkimusta tehdessään. Kriittisyyttä vaatii erityisesti tulosten tarkastelu. (Heikkilä 2008, 30.)

Ennakkoon pohdin tulosten luotettavuuden riskiksi matalan vastausprosentin ja vastausten vinoutumisen, että ne henkilöt eivät vastaa kyselyyn, jotka eivät tee vapaaehtoistyötä. Vastauksia tuli kuitenkin hyvin ja 40 prosenttia vastauksista tuli sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät ole tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä. Etukäteen tehty informointi tulevasta kyselystä auttoi varmasti ja se, että itse tilaisuudessa, jossa kysely toteutettiin, luettiin saatekirje (liite 1).

Tulosten tarkkuuteen ja luotettavuuteen vaikutti varmasti se, että kysely toteutettiin paperikyselynä. Vastausten joukossa oli niitä vastauksia, jotka eivät ole mukana vapaaehtoistyössä tällä hetkellä ja heitä ei se tulevaisuudessakaan kiinnosta, mutta silti he olivat vastanneet esimerkiksi vapaaehtoistyön koulutukseen liittyvään kysymykseen. Sähköisesti täytettävässä lomakkeessa tällainen vastausmahdollisuus olisi voitu sulkea pois. Sähköisesti toteutettu kysely ei kuitenkaan ollut mahdollista, koska kaikilla kohderyhmän henkilöistä ei ollut sähköpostiosoitetta.

Tulosta ei voi kuitenkaan yleistää koskemaan kaikkia eläkeläisjärjestöjen jäseniä, koska kyseessä ei ollut otos. Vastaajia olivat ne eläkeläisjärjestön jäsenet, jotka sillä kertaa olivat mukana järjestön kokouksessa. Tutkimuksen tulos on kuitenkin suuntaa antava ja sen perusteella voi miettiä vapaaehtoistoiminnan kehittämiskohteita.

Validiteetti eli pätevyys tarkoittaa, että tutkimuksen tulee mitata haluttua asiaa. Tutkimuksella tuleekin olla täsmälliset tavoitteet, jolloin tutkimuksella on mahdollisuus mitata oikeita asioita. (Heikkilä 2008, 29.)

Tutkimusongelmaksi määriteltiin: millä edellytyksillä lähtisit vapaaehtoistyöhön? Alakohtana on: mikä estää tai rajoittaa lähtemistäsi vapaaehtoistyöhön? Vastausten perus-

teella 60 prosenttia vastaajista joko on jo mukana vapaaehtoistyössä tai olisi kiinnostunut olemaan mukana. Tutkimuksella saatiin kartoitettua, minkä tyyppisissä vapaaehtoistyön tehtävissä vastaajat ovat mukana.

Tutkimuksessa saatiin myös tietoa niistä vastaajista, jotka eivät ole tällä hetkellä mukana, mutta haluaisivat olla. Ristiintaulukoinnin avulla selvitettiin myös ne syyt, miksi nämä vastaajat eivät tällä hetkellä ole mukana ja millä tavalla heidät saataisiin mukaan vapaaehtoistyöhön. Näin saatiin vastaus myös tutkimusongelman alakohtaan.

Lähteet

Ahokas, S. 2012. Vapaaehtoistyön merkitys: Kustaankartanon vanhainkodin henkilökunnan näkökulmasta. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/39680>. Luettu: 24.3.2014.

Gerontologian tutkimuskeskus 2014. Vapaaehtoistyö, ulkoliikunta ja vanhusten hyvinvointi. (VAU) Luettavissa: <http://www.gerec.fi/tutkimus/Aging%20and%20physical%20activity/vapaaehtoistyo-ulkoliikunta-ja-vanhusten-hyvinvointi-vau>). Luettu: 17.2.2014.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. uudistettu painos. Edita. Helsinki.

Lähde, M. & Hyvärinen, P. 2009. Vanhusten hyvinvoinnin edistäminen vapaaehtoistoiminnan ja kotihoidon yhteistyönä. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/3709>. Luettu: 24.3.2014.

Rautiainen, U. 2011. Eläkeläisten käsityksiä seurakunnan vapaaehtoistyöstä. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/35169>. Luettu: 24.3.2014.

STT 2014. Palkaton auttamistyö jäämässä ikääntyville. Etelä-Suomen Sanomat 17.2.2014. Sivu 5, Janne Laitinen

Taanila, A. 2013. Otantamenetelmä. Luettavissa: <http://tilastoapu.wordpress.com/2012/03/09/otantamenetelma/>. Luettu 17.2.2014.

Liite 1: Saate

Saate

4.5.2014

Saate luettavaksi eläkeläisjärjestön tilaisuudessa toukokuussa 2014.

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn vapaaehtoistyöstä!

Vapaaehtoistyö on ajankohtainen aihe ja vapaaehtoistyön arvostus on noussut. Etelä-Suomen Sanomissa kirjoitettiin 17.2.2014, että eläkeläiset ovat aktiivisimpia vapaaehtoistyössä ja järjestötoiminnan kantava voima.

Teen Hollolan ja Hämeenkosken eläkeläisjärjestöille kyselyn kiinnostuksesta vapaaehtoistyötä kohtaan. Kyselyn tavoitteena on kartoittaa eläkeläisjärjestöjen jäsenten osallistumista vapaaehtoistyöhön tällä hetkellä ja kiinnostusta tulevaisuudessa sekä selvittää, mitkä vapaaehtoistyön muodot kiinnostavat jäseniä.

Tulokset ovat eläkeläisjärjestöjen käytettävissä syksyllä 2014.

Teen tutkimusta osana ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opintojani. Kiitos osallistumisestasi!

ystävällisin terveisin Riikka Lehikoinen

lisätietoja kyselystä saat sähköpostilla riikka@lehikoinen.info

Kiinnostus vapaaehtoistyöhön -kysely

1. Sukupuoli: nainen mies

2. Ikä: _____

3. Mihin ryhmään kuulut:

- Eläkeliiton Hollolan yhdistys ry
- Hollolan Eläkkeensaajat ry
- Hollolan kansalliset Seniorit ry
- Salpakankaan eläkeläiset ry
- Eläkeliiton Hämeenkosken yhdistys
- Hämeenkosken eläkkeensaajat ry

4. Mitä ajattelet vapaaehtoistyöstä?

	ei lainkaan	jonkin verran	paljon	en osaa sanoa
Vapaaehtoistyöllä on merkitystä autettavalle	1	2	3	4
Vapaaehtoistyöllä on merkitystä yhteiskunnallisesti	1	2	3	4
Vanha talkooperinne elää uutta nousukautta	1	2	3	4
Vapaaehtoistyöstä saa itselleen hyvän mielen	1	2	3	4
Tunnen itseni tarpeelliseksi	1	2	3	4
Se on lähimmäisenrakkautta	1	2	3	4
Palkkatyötä siirretään vapaaehtoisten tehtäväksi	1	2	3	4
Muu, mikä? _____				

5. Oletko tällä hetkellä mukana vapaaehtoistyössä?

- Päivittäin Kerran viikossa
- Joka toinen viikko Kerran kuukaudessa
- Satunnaisesti En ole mukana vapaaehtoistyössä

6. Jos olet mukana vapaaehtoistyössä, niin mitä vapaaehtoistyötä teet?

7. Mikä motivoi sinua vapaaehtoistyössä?

	ei lainkaan	jonkin verran	paljon	en osaa sanoa
Tapaan ihmisiä	1	2	3	4
Saan auttaa ja auttaessani saan itsekin	1	2	3	4
Voin oppia uutta	1	2	3	4
Voin soveltaa aiempaa osaamistani	1	2	3	4
Tunne, että teen tärkeää työtä	1	2	3	4
Vapaaehtoisten yhteiset tapaamiset, vertaistuki	1	2	3	4
Vapaaehtoistyöstä saatu kiitos	1	2	3	4
Kulukorvaus	1	2	3	4
Vapaaehtoistyöstä saatu hyvä mieli	1	2	3	4
Muu, mikä? _____				

8. Jos et ole mukana vapaaehtoistyössä, haluaisitko olla mukana vapaaehtoistyössä?

- kyllä ehkä en

9. Mikä tulisi olla toisin, jotta voisit lähteä vapaaehtoistyöhön? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Oma terveydentilan pitäisi olla parempi
- Läheisen terveydentilan pitäisi olla parempi
- Minulla pitäisi olla enemmän vapaa-aikaa
- Kulkuyhteydet pitäisi olla paremmat

- Mukaan lähteminen pitäisi olla helppoa
- Pitäisi löytää itselleni sopiva vapaaehtoistyön muoto
- En tällä hetkellä ole kiinnostunut vapaaehtoistyöstä
- Muu, mikä? _____

10. Jos joku henkilö/taho koordinoisi vapaaehtoistyötä, lisäisikö se mahdollisuuttasi osallistua vapaaehtoistyöhön?

- ei lainkaan jonkin verran paljon en osaa sanoa

11. Mitkä vapaaehtoistyön kohderyhmät kiinnostavat sinua?

	ei lainkaan	jonkin verran	paljon	en osaa sanoa
Lapset	1	2	3	4
Nuoret	1	2	3	4
Työikäiset	1	2	3	4
Mielenterveyskuntoutujat	1	2	3	4
Perheet	1	2	3	4
Vammaiset	1	2	3	4
Vanhukset	1	2	3	4

12. Mitkä vapaaehtoistyön muodot kiinnostavat sinua?

	ei lainkaan	jonkin verran	paljon	en osaa sanoa
Järjestää kerhotoimintaa	1	2	3	4
Järjestää hartaus- ja lauluhetkiä	1	2	3	4
Järjestää ulkoilutusta	1	2	3	4
Järjestää jumppatuokioita, esim. tuolijumppaa	1	2	3	4
Järjestää keskustelutuokioita	1	2	3	4
Lukea ääneen lehtiä tai kirjoja	1	2	3	4
Olla mukana Ystävätoiminnassa / Lähimmäispalvelussa	1	2	3	4
Olla mukana varamummo / ja -pappatoiminnassa	1	2	3	4
Olla mukana kahvilatoiminnassa	1	2	3	4
Avustaa esimerkiksi lääkärikäynnillä/apteekissa/kaupassa	1	2	3	4
Olla mukana järjestämässä tapahtumaa tai juhlaa	1	2	3	4
Olla retki- tai leiriavustajana	1	2	3	4
Leipoa tai laittaa ruokaa tilaisuutta / myyntiä varten	1	2	3	4
Toimia valtakunnallisissa lipaskeräyksissä	1	2	3	4
Muu, mikä? _____				

13. Kuinka usein olisit valmis olemaan mukana vapaaehtoistyössä?

- Päivittäin Kerran viikossa
- Joka toinen viikko Kerran kuukaudessa
- Satunnaisesti

14. Kuinka kauan ajallisesti olisit valmis olemaan vapaaehtoistyössä yhdellä kertaa?

- 30 minuuttia tunnin 2-4 tuntia 4-8 tuntia

15. Haluaisitko vapaaehtoistyön koulutusta?

- kyllä ehkä en

16. Mitkä vapaaehtoistyön koulutusaiheet kiinnostavat sinua?

	ei lainkaan	jonkin verran	paljon	en osaa sano
Vapaaehtoistyön periaatteet	1	2	3	4
Vuorovaikutustaidot	1	2	3	4
Lapsen, nuoren tai ikäihmisen kohtaaminen	1	2	3	4
Muistisairaahan kohtaaminen	1	2	3	4
Ikäihmisen ja muistisairaahan henkinen ja hengellinen hoito	1	2	3	4
Saattohoito	1	2	3	4
Muu, mikä? _____				

17. Mitä kautta vapaaehtoistyön mahdollisuuksista tulisi tiedottaa? Voit valita useita vaihtoehtoja.

☐ Kirjeellä	☐ Sähköpostilla
☐ Internet-sivuilta	☐ Puhelimitse
☐ Testiviestillä	☐ Eläkeläisjärjestön tilaisuuksissa
☐ Seurakunnan tilaisuuksissa	☐ Kunnan / Oivan tilaisuuksissa
☐ Paikallislehdissä	☐ Ilmoitustauluilla mm. Piipahlus, kirjasto

18. Jos haluat sähköpostitse tietoa tulevista vapaaehtoistyön mahdollisuuksista, jätä sähköpostiosoitteesi: _____